

**KYIV AVIATION
INSTITUTE**

**Tokyo University of
Foreign Studies**

**IVAN FRANKO
NATIONAL UNIVERSITY
OF KYIV**

MANS
MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSUNKOWYCH
W AERII

**FACHOWE KOMPETENCJE W ZAKRESIE JĘZYKÓW OBCYCH
OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O STOPNIE NAUKOWE W DZIEDZINACH
HUMANISTYCZNYCH W WARUNKACH CYFRYZACJI PROCESU
EDUKACYJNEGO WSPÓŁCZESNEGO UNIWERSYTETU: TEORIA I PRAKTYKA
DOŚWIADCZEŃ KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH**

*Zbiór materiałów XII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej
(dnia 25 lutego 2026 r.)*

**ФАХОВІ ІНШОМОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ
НАУКОВИХ СТУПЕНІВ ГУМАНІТАРНИХ НАПРЯМІВ В УМОВАХ
ДІДЖИТАЛІЗЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ**

*Збірник матеріалів XII Міжнародної науково-практичної конференції
(25 лютого 2026 р.)*

Redakcja naukowa:

**Yaryna Zhukorska
Tetiana Skyrda
Nataliia Vasylyshyna
Nataliia Moshenets
Igor Skrodzki**

Наукова редакція:

**Ярина Жукорська
Тетяна Скирда
Наталія Василичина
Наталія Мошенець
Ігор Скродзький**

**Kijów – Łomża, 2026
Wydawnictwo: MANS w Łomży**

УДК 378.046.4:81'243:004.9 (063)

*Rekomendowane do publikacji przez Radę Naukową, Metodologiczną i Redakcyjną
Wydziału Prawa i Stosunków Międzynarodowych Państwowego Uniwersytetu „Kijowski Instytut Lotnictwa”
(Protokół nr 2 z dnia 17 lutego 2026 roku)*

Redakcja naukowa:

Yaryna Zhukorska, Tetiana Skyryda, Nataliia Vasylyshyna, Nataliia Moshenets, Igor Skrodzki

Fachowe kompetencje w zakresie języków obcych osób ubiegających się o stopnie naukowe w dziedzinach humanistycznych w warunkach cyfryzacji procesu edukacyjnego współczesnego uniwersytetu: teoria i praktyka doświadczeń krajowych i zagranicznych. – Zbiór materiałów z XII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej, 25 lutego 2026 r. / Redakcja naukowa: Yaryna Zhukorska, Tetiana Skyryda, Nataliia Vasylyshyna, Nataliia Moshenets, Igor Skrodzki. K.: Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2026. 447 c.

Recenzenci:

prof., dr hab. Valentyna Bobrytska, Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. M. P. Dragomanowa, Ukraina;

doc., dr Oleksii Antonov, Instytut Edukacyjno-Badawczy Filologii Obcych, Żytomierski Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki, Ukraina.

Rada redakcyjna:

Yaryna Zhukorska, Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina;

Tetiana Skyryda, Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina;

Nataliia Vasylyshyna, Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina;

Yevhenii Melnyk, Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina;

Hanna Boiarkina, Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina;

Olha Verkhovtsova, Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina;

Nataliia Moshenets, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska.

Igor Skrodzki, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska.

ISBN 978-83-68480-23-8

DOI <https://doi.org/10.58246/ACXO8286>

Zbiór materiałów zawiera referaty z XII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej poświęconej skutecznej kształtowaniu kompetencji komunikacyjnych w języku obcym wśród studentów uczelni wyższych. Celem konferencji jest systematyczna analiza i dyskusja nad teoretycznymi podstawami oraz praktycznymi podejściami do kształtowania kompetencji komunikacyjnych w języku obcym wśród osób ubiegających się o stopnie naukowe w dziedzinach humanistycznych. Szczególną uwagę poświęcono integracji narzędzi cyfrowych w procesie edukacyjnym oraz wdrażaniu najlepszych krajowych i zagranicznych doświadczeń w celu zwiększenia konkurencyjności młodych naukowców w globalnej przestrzeni naukowej.

Zbiór materiałów konferencyjnych zawiera streszczenia referatów dotyczących współczesnych, aktualnych kierunków z zakresu teorii i metodyki kształcenia zawodowego, dydaktyki, filologii i lingwistyki. Opracowanie naukowo-metodyczne Katedry Języków Obcych i Tłumaczeń zintegrowało zbiór powiązanych ze sobą kierunków badań naukowych, w szczególności: innowacyjne metody nauczania języków w środowisku cyfrowym; prawne i etyczne aspekty cyfryzacji edukacji oraz wykorzystania sztucznej inteligencji; problemy zawodowego przygotowania w zakresie języków obcych i rozwoju umiejętności miękkich; współczesne zagadnienia językoznawstwa i tłumaczeń branżowych; doświadczenia międzynarodowe, mobilność akademicka i internacjonalizacja edukacji.

Streszczenia referatów są publikowane w wersji autorskiej. Redakcja nie zawsze podziela poglądy, opinie i pomysły autorów oraz nie ponosi odpowiedzialności za treść i autentyczność materiałów przekazanych przez autorów do publikacji.

Wydawnictwo: MANS w Łomży

© Zespół autorów, 2026

© Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, 2026

© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska, 2026

*Рекомендовано до видання Вченою радою Факультету права та міжнародних відносин
Державного університету "Київський авіаційний інститут" (протокол № 2 від 17 лютого 2026 року)*

Наукова редакція:

Ярина Жукорська, Тетяна Скирда, Наталія Василюшина, Наталія Мошенець, Ігор Скродзький

Фахові іншомовні компетентності здобувачів наукових ступенів гуманітарних напрямів в умовах діджиталізації освітнього процесу сучасного університету: теорія і практика вітчизняного та закордонного досвіду. – збірник матеріалів XII Міжнародної науково-практичної конференції, 25 лютого 2026 р. / Наукова редакція. Ярина Жукорська, Тетяна Скирда, Наталія Василюшина, Наталія Мошенець, Ігор Скродзький. К.: Державний університет "Київський авіаційний інститут", Видавництво: MANS w Łomży, 2026. 447 с.

Рецензенти:

Валентина Бобрицька – док.пед.наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Україна;

Олексій Антонов – канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання Навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка, Україна.

Редакційна колегія:

Жукорська Ярина, декан Факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», кандидат юридичних наук, доцент, Україна;

Скирда Тетяна, завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», кандидат педагогічних наук, доцент, Україна;

Василюшина Наталія, професор кафедри іноземних мов та перекладу Факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», доктор педагогічних наук, професор, Україна;

Мельник Євгеній, доцент кафедри іноземних мов та перекладу Факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», кандидат педагогічних наук, доцент, Україна;

Бояркіна Ганна, старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу Факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», Україна;

Верховцова Ольга, старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу Факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», Україна;

Мошенець Наталія, Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща;

Скродзький Ігор, Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща.

ISBN 978-83-68480-23-8

DOI <https://doi.org/10.58246/ACXO8286>

Збірник матеріалів містить тези XII Міжнародної науково-практичної конференції з питань ефективного формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти. Метою конференції є системний аналіз та обговорення теоретичних засад і практичних підходів до формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів наукових ступенів гуманітарного профілю. Особлива увага приділяється інтеграції цифрових інструментів в освітній процес та впровадженню передового вітчизняного й закордонного досвіду для підвищення конкурентоспроможності молодих учених у глобальному науковому просторі.

У збірник матеріалів конференції увійшли тези доповідей за сучасними, актуальними напрямками з теорії і методики професійної освіти, дидактики, філології та лінгвістики. Науково-методична розробка кафедри іноземних мов та перекладу інтегрувала сукупність взаємопов'язаних наукових напрямів досліджень, зокрема: інноваційні методи навчання мов у цифровому середовищі; правові та етичні аспекти цифровізації освіти й використання штучного інтелекту; проблеми професійної іншомовної підготовки та розвитку soft skills; сучасні питання мовознавства і галузевого перекладу; міжнародний досвід, академічну мобільність та інтернаціоналізацію освіти.

Тези доповідей видаються в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст та автентичність матеріалів, наданих авторами для публікації.

Видавництво: MANS w Łomży

© Колектив авторів, 2026

© Державний університет «Київський Авіаційний Інститут», 2026

© Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща, 2026

UDC: 378.046.4:81'243:004.9 (063)

Recommended for publication by the Academic Council of the Faculty of Law and International Relations of the State University "Kyiv Aviation Institute" (Minutes No. 2 dated February 17, 2026).

Scientific editors:

Yaryna Zhukorska, Tetiana Skyrda, Nataliia Vasylyshyna, Nataliia Moshenets, Igor Skrodzki

Professional Foreign Language Competencies of Students Majoring in the Humanities in the Conditions of the Educational Process Digitalization at Modern University: Theory and Practice of Domestic and Foreign Experience. – Proceedings of the 12th International Scientific and Practical Conference, February 25, 2026 / Scientific editors: Yaryna Zhukorska, Tetiana Skyrda, Nataliia Vasylyshyna, Nataliia Moshenets, Igor Skrodzki. Kyiv: State University "Kyiv Aviation Institute"; Publisher: MANS w Łomży, 2026. 447 p.

Reviewers:

Valentyna Bobrytska – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Social Philosophy, Philosophy of Education and Educational Policy, Faculty of Arts named after Anatoliy Avdiyevskiy, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, Ukraine;

Oleksii Antonov – Candidate of Philological Sciences (PhD), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Modern Teaching Technologies, Educational and Research Institute of Foreign Philology, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine.

Editorial Board:

Yaryna Zhukorska, Dean of the Faculty of Law and International Relations, State University "Kyiv Aviation Institute"; Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor, Ukraine.

Tetiana Skyrda, Head of the Department of Foreign Languages and Translation, Faculty of Law and International Relations, State University "Kyiv Aviation Institute"; Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor, Ukraine.

Nataliia Vasylyshyna, Professor of the Department of Foreign Languages and Translation, Faculty of Law and International Relations, State University "Kyiv Aviation Institute"; Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ukraine.

Yevhenii Melnyk, Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Translation, Faculty of Law and International Relations, State University "Kyiv Aviation Institute"; Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor, Ukraine.

Hanna Boiarkina, Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages and Translation, Faculty of Law and International Relations, State University "Kyiv Aviation Institute", Ukraine.

Olha Verkhovtsova, Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages and Translation, Faculty of Law and International Relations, State University "Kyiv Aviation Institute", Ukraine.

Nataliia Moshenets, International Academy of Applied Sciences in Łomża, Republic of Poland.

Igor Skrodzki, Project Manager, Project Coordinator, Head of the Career Office, Lecturer and Researcher, International Academy of Applied Sciences in Łomża, Republic of Poland.

ISBN 978-83-68480-23-8

DOI <https://doi.org/10.58246/ACXO8286>

The proceedings volume contains the abstracts of the 12th International Scientific and Practical Conference on the effective development of foreign-language professional communicative competence among students of higher education institutions.

The aim of the conference is a systematic analysis and discussion of the theoretical foundations and practical approaches to developing foreign-language communicative competence in degree-seeking students in the humanities. Special attention is given to the integration of digital tools into the educational process and the implementation of advanced domestic and international experience in order to enhance the competitiveness of young scholars in the global academic environment.

The conference proceedings include abstracts covering contemporary and relevant areas in the theory and methodology of professional education, didactics, philology, and linguistics. The scientific and methodological framework developed by the Department of Foreign Languages and Translation integrates a set of interrelated research areas, including: innovative methods of language teaching in a digital environment; legal and ethical aspects of the digitalization of education and the use of artificial intelligence; issues of professional foreign-language training and soft skills development; current topics in linguistics and specialized translation; international experience, academic mobility, and the internationalization of education.

The abstracts are published in the authors' original versions. The Editorial Board does not necessarily share the views, opinions, or ideas expressed by the authors and assumes no responsibility for the content or authenticity of the materials submitted for publication.

Publisher: MANS w Łomży

© Team of Authors, 2026

© State University "Kyiv Aviation Institute", 2026

© International Academy of Applied Sciences in Łomża, Republic of Poland, 2026

<i>Panchenko Oksana</i>	
ETHICAL CHALLENGES OF USING ADAPTIVE EDUCATIONAL PLATFORMS IN HIGHER EDUCATION: BETWEEN PERSONALIZATION AND PRIVACY	225
<i>Tchystiak Dmytro</i>	
PROBLÈMES DE LA TRADUCTION LITTÉRAIRE EN FRANÇAIS DANS LES COURS UNIVERSITAIRES DE TRADUCTION	228
<i>Vasylyshyna Nataliia, Nataliia Aristova, Tastan Iuliia</i>	
SUFFICIENT GUIDELINES OF DIGITAL MEANS IMPLEMENTATION: CHALLENGES AND MODERNIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING FOR INTERNATIONAL RELATIONS SPECIALISTS	233
<i>Zharikova Olena</i>	
INTEGRATING AI TECHNOLOGIES IN DEVELOPING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF LEARNERS	236
СЕКЦІЯ №3.	
«ПРОБЛЕМИ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ: СУЧАСНІ ВМІННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ»	
	239
<i>Анпілогова Тетяна</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	239
<i>Гордєєва Анжела</i>	
АКАДЕМІЧНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК ПІДСУМОК АНАЛІЗУ ТА ОПРАЦЮВАННЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ	242
<i>Горячук Олена</i>	
МІЖКУЛЬТУРНЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: ДОСВІД НАВЧАННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ	245
<i>Заслужена Алла</i>	
РОЗВИТОК УСНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ЗВО ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІНСТРУМЕНТИ	248
<i>Канчуга Мар'ян</i>	
ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	252
<i>Козак Тамара</i>	
РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК LINGUA FRANCA У РОЗВИТКУ SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ МІЖНАРОДНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	255
<i>Кравчук Тетяна</i>	
ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	258
<i>Піддубна Анастасія, Бабич Катерина</i>	
ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙНИХ УМІНЬ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	263
<i>Руденко Леся</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ	266
<i>Соболь Лілія, Буштин Марія</i>	
НАУКОВА ГРАМОТНІСТЬ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	270

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тетяна Кравчук,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, Україна
tanchik454@gmail.com

Процеси глобалізації, європейської інтеграції та міжкультурного обміну сьогодні висувають підвищені вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів. Особливо важливим стало вивчення іноземних мов, яке розглядається не лише як засіб комунікації, а й як невід'ємна складова професійної та міжкультурної компетентності вчителів. У контексті міжкультурної інтеграції майбутні педагоги повинні володіти здатністю до міжкультурного діалогу, сприяти інклюзивній взаємодії та використовувати іноземні мови у професійній діяльності. Водночас практика показує, що вивчення іноземних мов у вищих педагогічних закладах стикається з низкою викликів, які в першу чергу пов'язані з недостатньою професійною спрямованістю та відсутністю міжкультурної орієнтації. Саме ця прогалина підкреслює практичне значення даного дослідження.

Метою дослідження є аналіз основних проблем професійної іноземної підготовки майбутніх учителів у процесі міжкультурної інтеграції та визначення шляхів їх подолання в умовах сучасної педагогічної освіти.

Відповідно до поставленої мети визначено такі завдання дослідження: проаналізувати теоретичні підходи до проблеми професійної іноземної підготовки майбутніх учителів; визначити сутність та значення міжкультурної інтеграції в іноземній освіті; виявити основні проблеми формування іноземної та міжкультурної компетентності майбутніх учителів; обґрунтувати напрями вдосконалення професійної іноземної підготовки в умовах міжкультурної інтеграції.

Методологічна основа цього дослідження полягає в компетентнісному, діяльнісному та міжкультурному підходах до професійної підготовки майбутніх учителів. У процесі дослідження використовувались такі методи: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, порівняння, систематизація. Матеріалами дослідження слугували наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених з проблем професійної іноземної освіти та міжкультурної комунікації.

Професійна іноземна підготовка майбутніх учителів в умовах міжкультурної інтеграції потребує системного вдосконалення, оскільки станом на 2026 рік стикається з низкою ключових проблем:

1) невідповідність мовної та міжкультурної компетенцій. Часто підготовка зосереджена на лінгвістичних аспектах (граматика, лексика), тоді як для успішної інтеграції критично бракує «м'яких навичок» (soft skills) та здатності інтерпретувати соціокультурний контекст. Л. Ушакова відзначає, що соціокультурна складова в змісті викладання іноземної мови є основою для розвитку мовної та культурної

компетентності, що має важливе значення для особистісного розвитку майбутніх учителів. Соціокультурні знання дозволяють майбутнім учителям краще адаптуватися до іноземної мови та мультикультурного середовища [7, с. 405].

2) Відсутність інтегративності у програмах. Іншомовна підготовка часто існує ізольовано від профільних педагогічних дисциплін. Це призводить до того, що випускник знає мову, але не вміє викладати свій предмет (наприклад, математику чи біологію) іноземною мовою в умовах інклюзивного чи міжнародного середовища (методика CLIL). Так С. Никипорець та Л. Ібрагімова досліджували процес розвитку комунікативних компетенцій немовних закладів вищої освіти за допомогою методики CLIL на заняттях з іноземної мови (Nykuporets, 2021, p. 227). Л. Овчаренко відзначає, що авторські програми не включають складові елементи іншомовної компетентності, не враховують досягнення в глобальних методиках викладання та навчання іноземних мов і не відповідають європейським вимогам та меті розвитку міжкультурних комунікативних навичок в іноземній мові [3, с. 6004].

3) Психологічні бар'єри та стереотипізація. Зберігається проблема етноцентризму та наявності прихованих стереотипів щодо інших культур, що заважає вчителю стати об'єктивним медіатором у процесі навчання. Психологічні бар'єри та стереотипи залишаються одними з найскладніших факторів у міжкультурних взаємодіях в освітніх закладах. Навіть коли викладачі мають наміри бути справедливими та нейтральними, вони можуть несвідомо керуватися етноцентричними тенденціями, розглядаючи власну культуру як стандарт або парадигму, за якою оцінюють інших. Це явище посилюється невисловленими стереотипами: вони не завжди є явно видимими, але проявляються в очікуваннях від студентів, інтерпретації їхньої поведінки, виборі прикладів, стилі спілкування та реакції на помилки. Як наслідок, освітяни можуть не тільки ставитися по-різному до студентів з різних культурних середовищ, але й втратити свою роль об'єктивних посередників, не забезпечуючи безпечного, справедливого та поважного діалогу протягом усього навчального процесу. Подолання цих перешкод вимагає систематичного аналізу, розвитку міжкультурної чутливості та свідомого перегляду власних переконань і педагогічних практик. У турецької дослідниці Сельми Асланташ етноцентризм розглядається як ризикова установка майбутнього вчителя, коли власна культура сприймається як "норма", а інші – оцінюються через її призму; це ускладнює неупереджену взаємодію з студентами з різним культурним досвідом. Результати дослідження показали, що цілеспрямована міжкультурна підготовка може помітно зменшувати етноцентричні установки в майбутніх учителів (Aslantaş, 2019, p. 325).

4) Стресостійкість та підготовка до неї. У процесі міжкультурної інтеграції професійна підготовка майбутніх учителів повинна розглядати стійкість як сукупність професійних і особистісних компетентностей, а саме: здатність підтримувати ефективну взаємодію в процесі навчання та якість комунікації в умовах високого психологічного тиску, невизначеності та культурних відмінностей. У міжкультурних освітніх середовищах джерела стресу охоплюють не тільки типові педагогічні фактори (контроль, оцінювання, обмеження в часі), але й культурний тиск: страх помилитися під час спілкування іноземною мовою, різні норми мовного етикету, розбіжності в очікуваннях щодо близькості чи авторитету вчителя, потенційні непорозуміння через невербальні сигнали та ризики конфліктів, що впливають із стереотипних уявлень. Такі обставини

посилюють тривожність і напругу в комунікації, що може знизити якість курсу та погіршити здатність викладача зберігати неупередженість і сприяти інклюзивному діалогу [1, с. 28]. Це особливо важливо у викладанні іноземних мов, оскільки сучасні педагоги все частіше виступають посередниками між мовою та культурою: вони не просто «передають знання», а організують взаєморозуміння, координують значення та сприяють співпраці учнів у багатокультурних групах. Отже, стійкість стає необхідною передумовою для виконання цієї посередницької ролі та розвитку міжкультурної компетентності, зокрема в рамках CEFR (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, 2018) для посередництва та підходів до багатомовної та багатокультурної взаємодії.

З огляду на стресові ситуації, з якими можуть стикатися викладачі в умовах військового конфлікту, дослідники І. Пінчук та С. Гордієнко пропонують вищим навчальним закладам включати в свої навчальні програми додаткові курси, щоб врахувати специфіку психологічної підтримки та психологічної стійкості [5, с. 123].

5) Технологічний розрив та ШІ. Проблемою є адаптація методики викладання до епохи генеративного штучного інтелекту. Майбутні вчителі не завжди готові використовувати ШІ як інструмент міжкультурного діалогу, сприймаючи його лише як перекладач. Технологічний розрив та поява генеративного штучного інтелекту створюють для іншомовної підготовки майбутніх учителів новий виклик: методики викладання часто не встигають за змінами цифрового середовища й реальними комунікативними практиками учнів. У результаті ШІ нерідко сприймається вузько – як “зручний перекладач” або сервіс для швидкого виконання завдань, тоді як його потенціал значно ширший. Генеративні інструменти можна використовувати для моделювання міжкультурних ситуацій спілкування, тренування прагматичних норм (ввічливість, тон, дистанція, мовленнєвий етикет у різних культурах), аналізу культурно зумовлених смислів у текстах, а також для створення діалогів із різними ролями й позиціями, що розвиває емпатію та здатність бачити альтернативні перспективи. Водночас недостатня готовність майбутніх учителів пов’язана не лише з браком технічних навичок, а й із методичними та етичними питаннями: як формулювати запити, перевіряти достовірність відповідей, виявляти упередження у відповідях моделі, уникати підміни навчання “автоматичним виконанням”, зберігаючи академічну доброчесність. Тому проблема адаптації методики полягає у переході від “ШІ як перекладача” до “ШІ як дидактичного партнера”: інструмента для розвитку критичного мислення, міжкультурної чутливості та рефлексії, а не лише для мовної допомоги. Відтак, дослідники Н. Грона та О. Семенов прямо пишуть про переваги й виклики інтеграції ШІ в підготовці майбутніх учителів (академічна доброчесність, конфіденційність/захист даних, алгоритмічна упередженість, потреба балансу між цифровими інструментами й живою взаємодією) [2, с.129]. На думку О. Смалюк ChatGPT можна застосовувати ширше за «переклад» - для розмовної практики, сценаріїв комунікації, лексики чи граматики, планування занять, але наголошує на потребі виваженої стратегії та етики [6, с.108].

б) Дефіцит реального досвіду міжкультурної взаємодії залишається відчутною проблемою у професійній іншомовній підготовці майбутніх учителів, навіть попри активну цифровізацію освіти. Віртуальна мобільність не завжди повноцінно замінює реальний досвід викладання. У більшості випадків майбутні вчителі взаємодіють із

мовою переважно в академічному контексті – через підручники, навчальні діалоги та контрольовані ситуації спілкування, тоді як доступ до живого професійного середовища носіїв мови або автентичної педагогічної практики є обмеженим. Через це формуються знання про культуру «на рівні інформації», але не завжди розвиваються практичні вміння: швидко орієнтуватися в різних стилях комунікації, коректно інтерпретувати невербальні сигнали, враховувати культурні відмінності у правилах ввічливості, дистанції та поведінкових нормах учнів і батьків.

Віртуальна мобільність (онлайн-курси, міжнародні платформи, спілкування в чатах, відеозустрічі) справді розширює можливості контакту з іншими культурами, однак вона не завжди відтворює складність офлайн навчання. У дистанційному форматі взаємодія часто є короткою, фрагментарною й більш безпечною – учасники мають час обміркувати відповідь, виправити висловлювання, уникнути конфліктних тем, а невербальна комунікація та контекст ситуації передаються частково. Натомість очне навчання потребує від учителя миттєвих педагогічних рішень: підтримати учня, запобігти непорозумінню, врегулювати конфлікт на культурному ґрунті, адаптувати пояснення до різних мовних рівнів і культурних очікувань, при цьому зберігаючи рівність та повагу до кожного. Саме тому недостатність «живого» міжкультурного досвіду може призводити до невпевненості майбутнього вчителя, шаблонності в комунікації та складнощів у ролі медіатора між культурами під час навчання. Дослідниця К. Петрик підкреслює, що у контексті формування іншомовної компетентності наголошується на важливості готовності здобувачів до іншомовного спілкування з носіями мови та наближення навчальної комунікації до реальних ситуацій. Це добре підкріплює тезу, що без реального/автентичного середовища (або максимально наближених форм взаємодії) міжкультурний досвід майбутніх учителів лишається обмеженим [4, с. ?]. У звіті EVALUATE (Erasmus+) зазначається, що студенти в Європі мають мало можливостей використовувати іноземну мову в автентичному контексті без періодів фізичної мобільності, а віртуальні обміни можуть бути доступнішою альтернативою доповненням. Також підкреслюється, що досягати «глибокого/критичного» рівня міжкультурної взаємодії у віртуальному форматі непросто, і це потребує продуманого педагогічного супроводу (The Evaluate Group, 2019, 132 p.).

Таким чином, отримані результати та обговорення підтверджують, що наявні проблеми професійної іншомовної підготовки майбутніх учителів мають комплексний характер і потребують системного вирішення. Оновлення змісту, форм і методів іншомовної підготовки з урахуванням вимог міжкультурної інтеграції є необхідною умовою підвищення якості педагогічної освіти. Особливого значення набуває орієнтація навчального процесу на формування професійно орієнтованої іншомовної та міжкультурної компетентності, здатності до рефлексії, міжкультурного діалогу та ефективної діяльності в полікультурному освітньому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войтик, Т., Копейкіна, Т. Міжкультурна комунікація та культурний стрес

- іноземних студентів. *ScienceRise: Педагогічна освіта*. 2025. (1 (62)). С. 26–31. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2025.326517> (дата звернення 8.01.2026)
2. Грона Н. В., Семенов О. М. Штучний інтелект у мовній підготовці майбутніх вчителів: можливості та виклики. *Слобожанський науковий вісник*. 2025. Серія: Філологія. Вип. 9. С. 128–135. doi:10.32782/philsru/2025.9.24.
3. Овчаренко Л. Особливості процесу трансформації змісту та форм іншомовної підготовки майбутніх учителів нефілологічних спеціальностей у пострадянський період (1991-2018 pp.). *Trajectoriâ Nauki = Path of Science*. 2020. Vol. 6. No 6 <https://files01.core.ac.uk/download/333550306.pdf> (дата звернення 8.01.2026)
4. Петрик К. Іншомовна комунікативна компетентність як один із пріоритетних напрямків змісту професійної підготовки здобувачів вищої освіти. *Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (25 лютого 2021 р.). Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого. 2021. С. 98–103.
5. Пінчук, І., Гордієнко, С. Підготовка майбутніх учителів до професійного англomовного спілкування в умовах війни. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2024. 92 (І (2)), С. 123-136. <https://doi.org/10.38014/osvita.2023.92.11> (дата звернення 9.01.2026)
6. Смаль О. Вивчення можливостей застосування ChatGPT у навчальному процесі при викладанні іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 72. т. 4. С. 106-115. doi:10.24919/2308-4863/72-4-18.
7. Ушакова, Л. Культурологічне спрямування професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов. *Молодий вчений*. 2020.11(87). С.403-406. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-86> (дата звернення 11.01.2026)
8. Aslantaş, S. (2019). The effect of intercultural education on the ethnocentrism levels of prospective teachers. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 11(4), 319–326. doi:10.26822/iejee.2019450790
URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1212381.pdf>
9. Nykyporets, S., & Ibrahimova, L. (2021). Communicative competence development among students of non-linguistic universities with the help of CLIL approach in foreign language lessons. *Grail of Science*, (5), 226–231. doi:10.36074/grail-of-science.04.06.2021.043
URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/article/view/13118>
10. The EVALUATE Group. (2019). *Evaluating the impact of virtual exchange on initial teacher education: A European policy experiment* (Erasmus+). URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/075f888f-df72-43c8-b978-6ebbc945ab47/EVALUATE_EPE_2019.pdf